

A Ny mpanoratra ny epistily:

❖ **Paoly mpifatotra.**

- Nanoratra epistily dimy farafahakeliny i Paoly nandritra fotoana voalohany nigadrany tany Roma – teo amin’ny taona 60-62 tany ho any: ny Efesiana, ny Filipiana, ny Kolosiana, ny Filemona, ary ho an’ny fiangonan’i Laodikia (izay tsy mbola tonga amintsika).
- Koa satria tsy nisy vesatra ny fiampangana natao taminy, dia navela nipetraka tao amin’ny trano nohofaina izy, izay nambenan’ny miaramila Romana (Asa 28:16). Nahatonga azy ho afaka nanohy ny fitoriana ny filazantsara izany, eny hatramin’ny mpiambina pretoriana koa (Filipiana 1:13).
- Hitantsika fa manana mpiara-miasa maro i Paoly rehefa dinihina ireo epistily ireo (Kol. 4:7-14; Fil. 23-24). Nifandray tamin’ny ankohonan’i Kaisara koa izy (Fil. 4:22).
- Nanantena ny ho afahana tsy ho ela i Paoly (Film. 22), fanantenana izay tsy nananany intsony nandritra ny nigadrany fanindroany (2 Tim. 4:6).

❖ **Ambasadaoro migadra.**

- Nanomboka tamin’ny fotoana nanapahany hevitra ho ambasadaoron’i Kristy, dia tsy mora ny fiainan’i Paoly (2 Kor. 6:4-5).
- Fanagadrana an’i Paoly in-telo ihany, talohan’ny nitondrana azy tany Roma no voarakitra ao amin’ny Baiboly: tany Filipy (Asa 16:22-24); tany Jerosalema (Asa 23:10); ary tany Kaisaria (Asa 23:33-35). Nefa azo antoka fa nisy maro hafa koa (2 Korintiana 11:23).
- Tao anatin’izany zava-tsarotra maro izany, dia tsy mba nahatsiaro tena ho nafoy i Paoly (2 Kor. 4:7-9). Raha tsy afaka nitory an-kalahana izy, dia nanjary “ambasadora migadra” (Efes. 6:20).
- Mampianatra antsika ny fihetsik’i Paoly fa rehefa mandalo ady sarotra isika amin’ny fitoriana ny filazantsara, dia tsy maintsy mametraka ny fitokiantika tanteraka amin’Andriamanitra; mihazona mandrakariva ao an-tsaina ny Teniny (2 Tim. 2:15); ary mifikitra amin’ny Fanahy Masina, ilay Mpananatra izay manome hery sy tanjaka ho antsika (Zak. 4:6).

B Ny mpandray:

❖ **Tantaran’i Filipy.**

- Niova ny drafitra nataon’i Paoly, nandritra ny dia misionera faharoa nataony. Ny Fanahy Masina no nitarika ny diany. (Asa 16:6-12).
- Filipy no toerana nofidin’ny Fanahy Masina hanombohana ny fitoriana ny Filazantsara tany Eoropa. Amin’ny maha-tanàna romana tanteraka azy, dia tsy nandoa hetra ny Filipiana ary nanana ny zom-pirenena Romana avy hatrany izay teraka tao.
- Fanaon’i Paoly rehefa tonga amin’ny tanàna vaovao iray ny mitsidika ny synagoga. Tsy nisy synagoga anefa tao Filipy! Nahita toerana fivavahana iray izy ireo tamin’ny Sabata, ka teo no nitoriany tamin’ireo vehivavy vory teo (Asa. 16:13).
- Avy tamin’io fihaonana io no nipoitra ny Eoropeana niova fo voalohany: Lydia. Natao batisa izy sy ny ankohonany rehetra (Asa 16:14-15).
- Saingy tsy nitoemoemoe-poana ny fahavalo. Nampiasa olona mpilaza ny ho avy izy entina hanakorontanana ny sain’ny olona fa hoe manohana an’i Paoly (Asa 16:16-17). Rehefa nafahana ilay zazavavy, dia nanomboka ny olona ho an’i Paoly sy i Silasy (Asa 16:18-24).
- Ny vokany: ny fiovampon’ny mpiandry tranomaizina sy ny ankohonany (Asa 16:25-33). Tsy isalasalana fa niditra tany Eoropa ny Filazantsara tamin’ny hery sy ny fitarihan’ny Fanahy Masina.

❖ **Tantaran’i Kolosia.**

- Naman’i Paoly nandritra ny nigadrany tany Roma i Epafra (Fil. 23). Teratany Kolosiana (Kol. 4:12), izy no nampiditra ny filazantsara tamin’io tanàna io (Kol. 1:7).
- Tanàna tao amin’ny faritanin’i Frygia, akaikin’i Laodikia sy Heriapolisy i Kolosia, izay nitorian’i Epafra koa (Kol. 4:13). Nisy Jiosy marobe nonina tao. Iray amin’ireo Jiosy niavaka indrindra tao i Filemona, mpiara-miasa tamin’i Paoly, izay tao an-tranony no nivorian’ny fiangonana (Film. 1-2).
- Onesimosy, iray tamin’ireo mpanompon’i Filemona, dia nandositra nankany Roma, ary tany no nandraisany an’i Jesosy tamin’ny alalan’i Paoly (Fil. 10–11). Nasehon’i Paoly ny fifandraisana tokony hisy eo amin’ny tompo sy ny mpanompo, ny lehibe sy ny mpiasa, rehefa namerina an’i Onesimosy tamin’ny tompo izy (Film. 12-17).

❖ **Ny fiangonana tany Filipy sy tany Kolosia.**

- Mampiseho amintsika lafin-javatra roa lehibe ireo teny fampidirana ao amin’ny taratasy ho an’ny Filipiana sy ny Kolosiana, izay tena mitovy (Fil. 1:1; Kol. 1:1-2):
 - (1) Eo imason’Andriamanitra, dia masina sy mahatoky ny mambran’ny fiangonana, na dia manao fahadisoana aza.
 - (2) Misy lamina ao amin’ny fiangonana, izay manome fahefana sy andraikitra bebe kokoa ny mambra sasany noho ny hafa:
 - (a) Paoly dia apostoly: eo amin’ny fitarihana ambony indrindra

- (b) Timoty no mpiara-miasa aminy (mpitandrina)
- (d) Ny eveka no mpitarika eo an-toerana (loholona)
- (e) Ny diakona no mandamina ny fiangonana
- Nisaotra ny Filipiana noho ny fanampiana nataon'izy ireo azy i Paoly, tany am-ponja (Fil. 4:18).
- Ho an'ny Kolosiana, dia naniraka ireo mpiara-miasa taminy hampahery azy ireo izy (Kol. 4:7-9).